

Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție

cu privire la modul de aplicare a prevederilor art. 16 alin. (1), 17 alin. (1) și 26 alin. (4) din Legea RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare

27 mai 2013

mun. Chișinău

Plenul Curții Supreme de Justiție, prezidat de Președintele Curții Supreme de Justiție, Mihai Poalelungi,

examinând cererea declarată în temeiul art.12² CPC de către avocatul Natalia Pruteanu în interesele lui Sergiu Mocanu privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Plahotniuc Vladimir împotriva lui Mocanu Sergiu și intervenienței accesorii: ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, ÎM „Știri Media Grup” SRL, ÎCS „Pro Digital” SRL privind apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă:

Curtea de Apel Chișinău, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, s-a adresat Plenului Curții Supreme de Justiție în privința emiterii unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor art. 16 alin. (1), 17 alin. (1) și 26 alin. (4) din Legea RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Plahotniuc Vladimir împotriva lui Mocanu Sergiu și intervenienței accesorii: ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, ÎM „Știri Media Grup” SRL, ÎCS „Pro Digital” SRL privind apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și repararea prejudiciului moral, în sensul că:

- Cum urmează de calculat data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile și începerea curgerii termenului de adresare în instanța de judecată (art. 16 alin. (1) și art. 17 alin. (1) din Lege);
- Cum urmează de aplicat mărimea compensației și a criteriilor ei de determinare în cazurile examinării a două sau mai multe epizoade de defăimare a aceleiași persoane (art. 26 alin. (4) din Lege).

În scopul aplicării corecte și uniforme a prevederilor art. 16 alin. (1), 17 alin. (1) și 26 alin. (4) din Legea RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de

exprimare, Plenul Curții Supreme de Justiție, în temeiul art. 12² CPC, menționează următoarele.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) din Legea RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare: cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație.

Art. 17 alin. (1) din Legea RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, prevede că: cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile. Acest termen curge de la:

- a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă;
- b) data expirării termenului pentru examinarea cererii prelabile.

Conform alin. (2) al Legii menționate, termenul specificat la alin.(1) este termen de prescripție.

Plenul menționează că instanța de apel a solicitat explicarea modului de aplicare a termenelor pentru examinarea cererii prelabile, cât și începerea curgerii termenului de adresare în instanța de judecată.

Din conținutul acestor norme se deduce că legiuitorul, la adoptarea legii organice vizate, a stabilit termene exhaustive, care urmează a fi interpretate în corespundere cu normele date.

Prin urmare, art. 16 alin. (1) din Lege prevede: cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație. La caz, termenul de 5 zile pentru examinarea cererii prelabile este un termen imperativ, fiind impus prin lege, și nu poate fi tălmăcit în alt mod.

În ce privește termenul de adresare cu cerere de chemare în judecată, aici urmează de menționat că, conform art. 17 alin. (1) din Legea menționată, termenul de 30 zile, de adresare în judecată, este un termen de prescripție, care se calculează de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă, or, de la data expirării termenului pentru examinarea cererii prelabile.

Totodată, Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, prevede expres posibilitatea de repunere în termen de prescripție în cazul omiterii acestui termen din motive justificative.

Referitor la mărimea compensației prevăzute de art. 26 alin. (4) din Legea RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare și a criteriilor ei de determinare în cazurile examinării a două sau mai multe epizoade de defăimare a aceleiași persoane, Plenul Curții Supreme de Justiție relevă următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 26 alin. (4) din Legea RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare: dacă mass-media sau, după caz, autorul informației se află în imposibilitatea de a publica dezmințirea, instanța de

judecată va obliga mass-media sau, după caz, autorul informației să publice dezmințirea în alt mijloc de informare în masă cu o rază similară de acoperire sau difuzare. Dacă ultimul va refuza publicarea dezmințirii, persoana obligată să publice dezmințirea va plăti reclamantului o compensație în mărime de la 50 la 5000 de unități convenționale.

Astfel, în cazul când există mai multe epizoade de defăimare, iar conform art. 15 al Legii RM nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, prin cererea prealabilă s-a solicitat dezmințirea întregii informații defăimătoare, iar ulterior, cerințele au fost înaintate într-o singură cerere de chemare în judecată, compensația pentru refuzul publicării dezmințirii a aceleiași persoane urmează să fie stabilit pe toate epizodele în cumul, dar nu pe fiecare episod separat, chiar și dacă acțiunea persoanei a fost una continuă.

Cuantumul prejudiciului moral trebuie să fie rezonabil și să se determine în dependență de caracterul informațiilor răspândite (dacă conținea atacuri vehemente în adresa persoanei vătămate), de sfera de răspîndire a informațiilor (într-o ediție republicană, raională sau într-un cerc restrîns de persoane), de gravitatea și întinderea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de impactul social asupra persoanei, de proporționalitatea între acordarea despăgubirilor și gradul în care reputația a fost lezată, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, de măsura în care această compensare aduce satisfacție persoanei vătămate, de publicarea rectificării, replicii sau dezmințirii pînă la pronunțarea hotărîrii judecătorești, de alte circumstanțe relevante pentru cazul respectiv.

Președintele
Curții Supreme de Justiție

Mihai Poalelungi